

Analitičke metode za određivanje antidepresiva, antipsihotika, benzodiazepina i njihovih metabolita u epidemiologiji otpadnih voda

Prema: M. Laimou-Geraniou, D. Heath, E. Heath, *Trends Environ. Anal. Chem.* **37** (2023) e00192

Doktorski studij Kemija – Analitička kemija

Kemijski seminar I

Tin Županović

2. travnja 2025.

Sadržaj

Uvod

- Epidemiologija otpadnih voda
- Psihoaktivne tvari

Priprema uzoraka

- Uzorkovanje
- Čuvanje uzoraka
- Priprema za analizu

Analiza uzoraka

- Kromatografska analiza
- Spektrometrija masa

Epidemiologija otpadnih voda (WBE)

Wastewater-based epidemiology

🌐 3 languages ▾

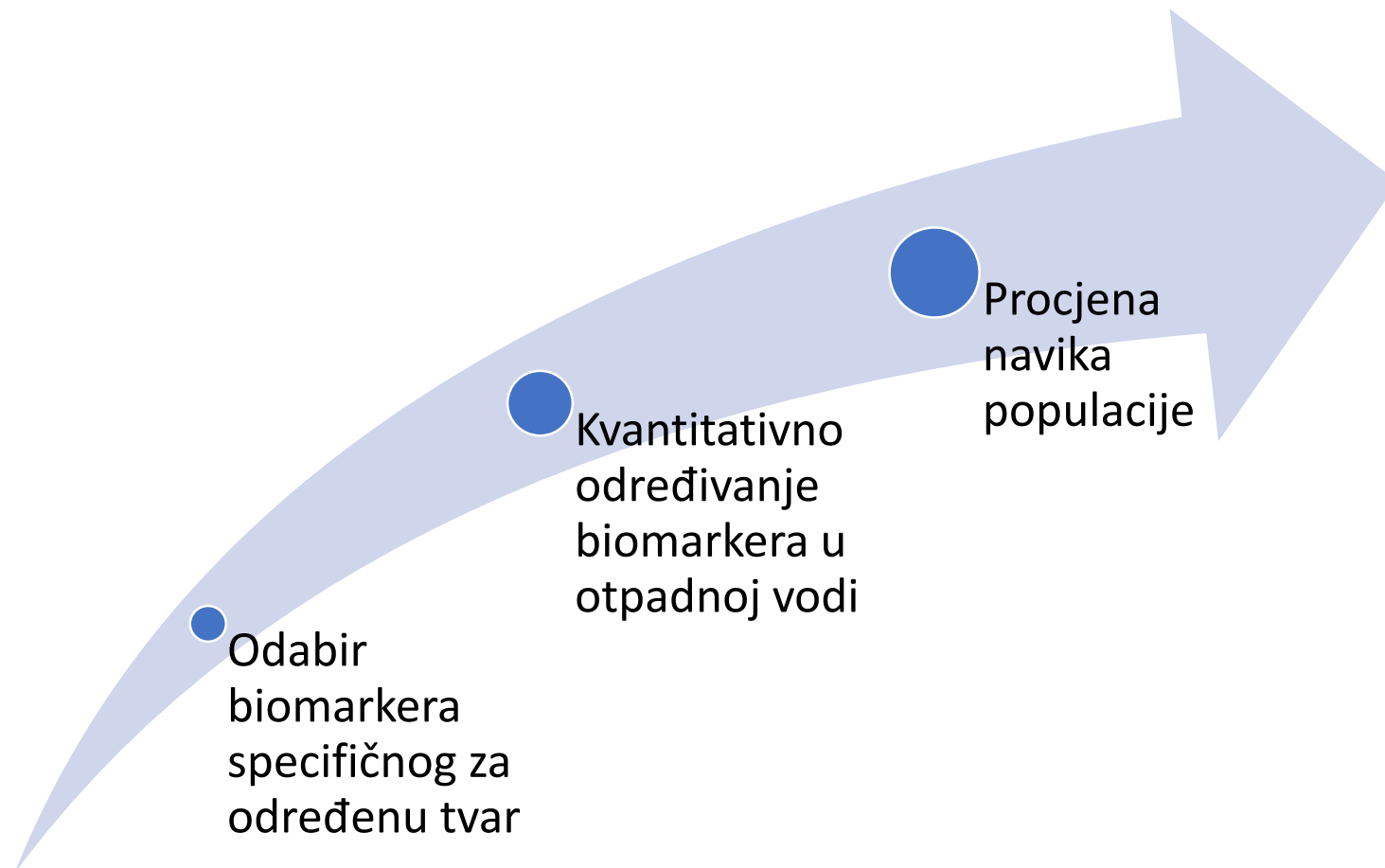
Article [Talk](#)

[Read](#) [Edit](#) [View history](#) [Tools](#) ▾

From Wikipedia, the free encyclopedia

Wastewater-based epidemiology (or **wastewater-based surveillance** or **sewage chemical-information mining**) analyzes [wastewater](#) to determine the consumption of, or exposure to, chemicals or [pathogens](#) in a population. This is achieved by measuring chemical or [biomarkers](#) in wastewater generated by the people contributing to a [sewage treatment plant](#) catchment.^[1] Wastewater-based epidemiology has been used to estimate [illicit drug](#) use in communities or populations, but can be used to measure the consumption of alcohol, caffeine, various pharmaceuticals and other compounds.^[2] Wastewater-based [epidemiology](#) has also been adapted to measure the load of pathogens such as [SARS-CoV-2](#) in a community.^[3] It differs from traditional [drug testing](#), [urine](#) or [stool](#) testing in that results are population-level rather than individual level. Wastewater-based epidemiology is an interdisciplinary endeavour that draws on input from specialists such as [wastewater treatment plant](#) operators, [analytical chemists](#), [molecular biologists](#) and [epidemiologists](#).

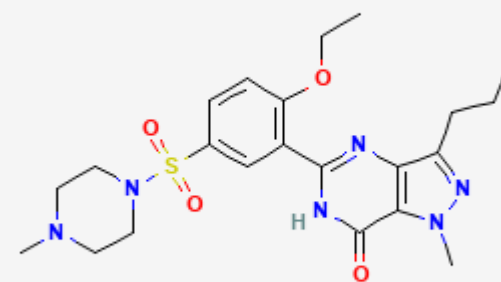
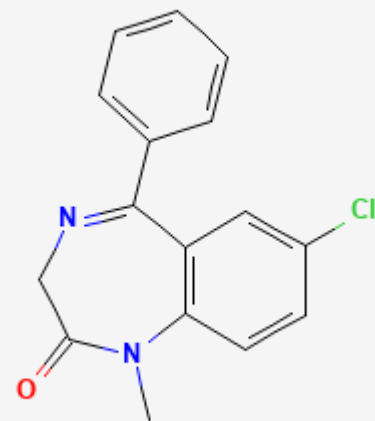
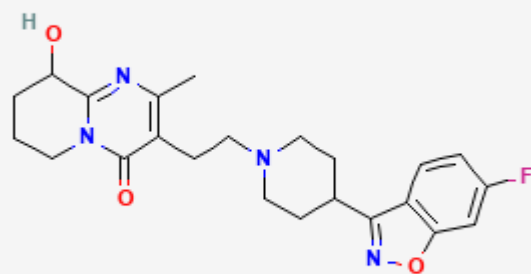
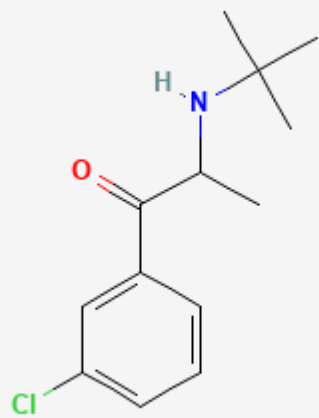
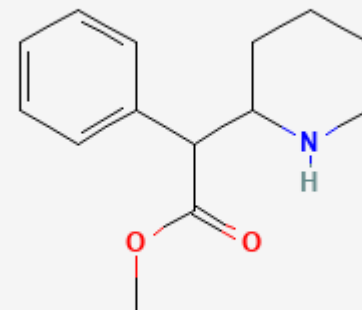
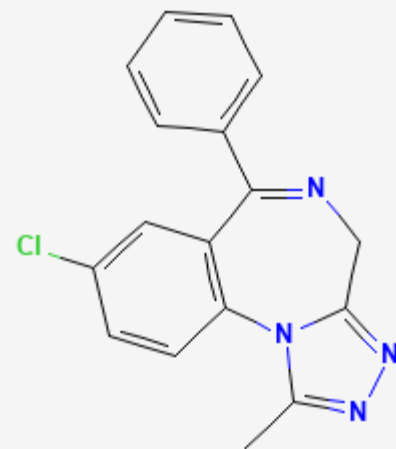
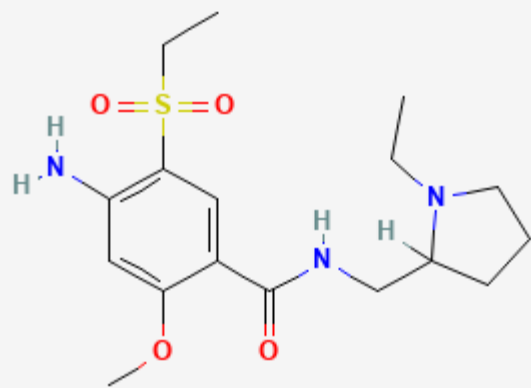
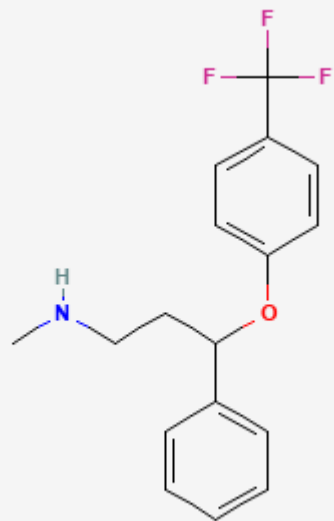
Kako se i zašto primjenjuje WBE?

Biomarkeri kojih skupina spojeva?

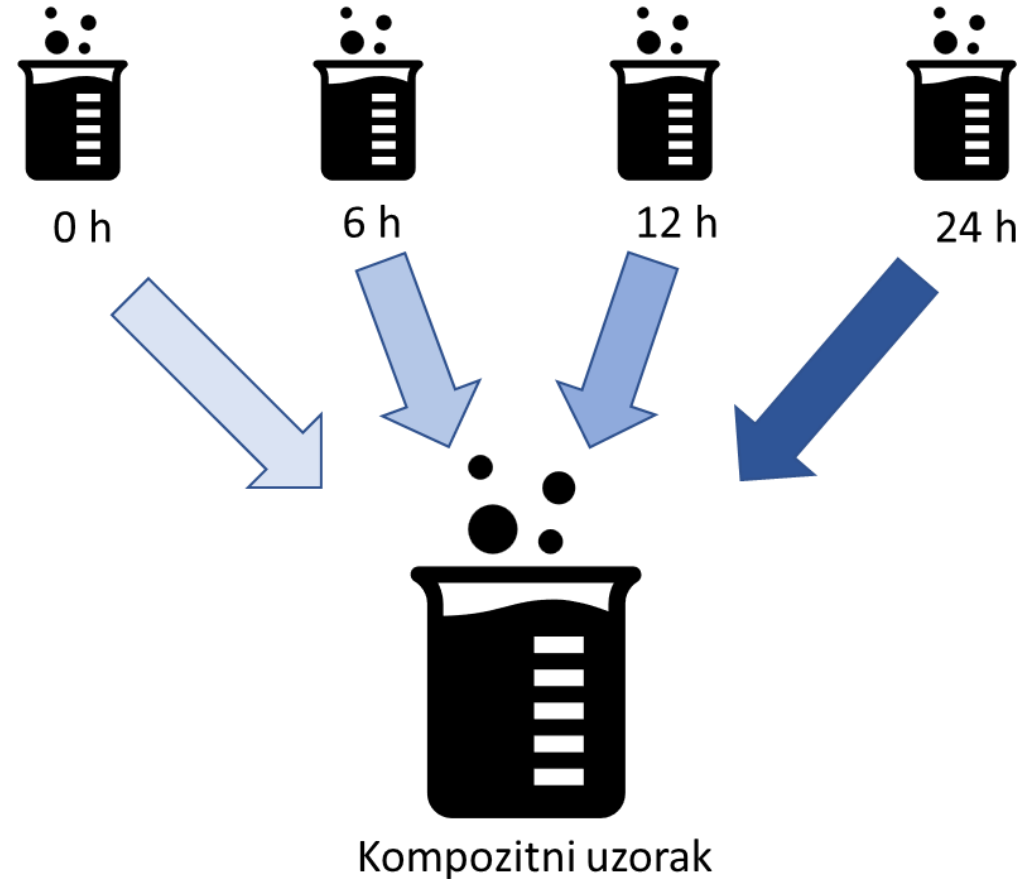
1. Alkoholna pića,
2. Duhanski proizvodi,
3. Vitamini,
4. Biomarkeri hrane,
5. Umjetni zaslađivači,
6. Farmaceutski spojevi,
7. Ilegalne droge,
8. Proizvodi za osobnu njegu, ...

Uzorkovanje

- Najvažniji korak, greška u uzorkovanju najčešće rezultira krivim rezultatima
- Obratiti pažnju na vremenske i društvene događaje
  1. „Trenutno” uzorkovanje
  2. Automatski uzorkivač
  3. Pasivni uzorkivač
  4. Kombinacija aktivnog i pasivnog uzorkovanja

Čuvanje uzoraka

- Ovisi o vrsti matrice i stabilnosti pojedinog uzorka
- Pažljivo pakiranje i transport do laboratorija u što kraćem vremenu
- Kratkoročno čuvanje: -20°C i 4°C
- Dugoročno čuvanje: -80°C
- Zakiseljavanje sprječava bakterijsku aktivnost
- **Stabilnost**

Priprema uzoraka za analizu

- Uklanjanje partikulata filtracijom preko odgovarajućeg filtera
- Stakleni filtri
- Najlonski filtri
- Polivinildifluoridne membrane
- Filtri od celuloznih estera
- PTFE filtri

Priprema uzoraka za analizu

Direktno injektiranje

- Ovisi o matrici uzorka
- Najčešće se upotrebljava za biomarkere koji su zastupljeni u otpadnim vodama u visokim konc. (npr. etil-sulfat i kotinin)
- Dodatak izotopno obilježenih internih standarda

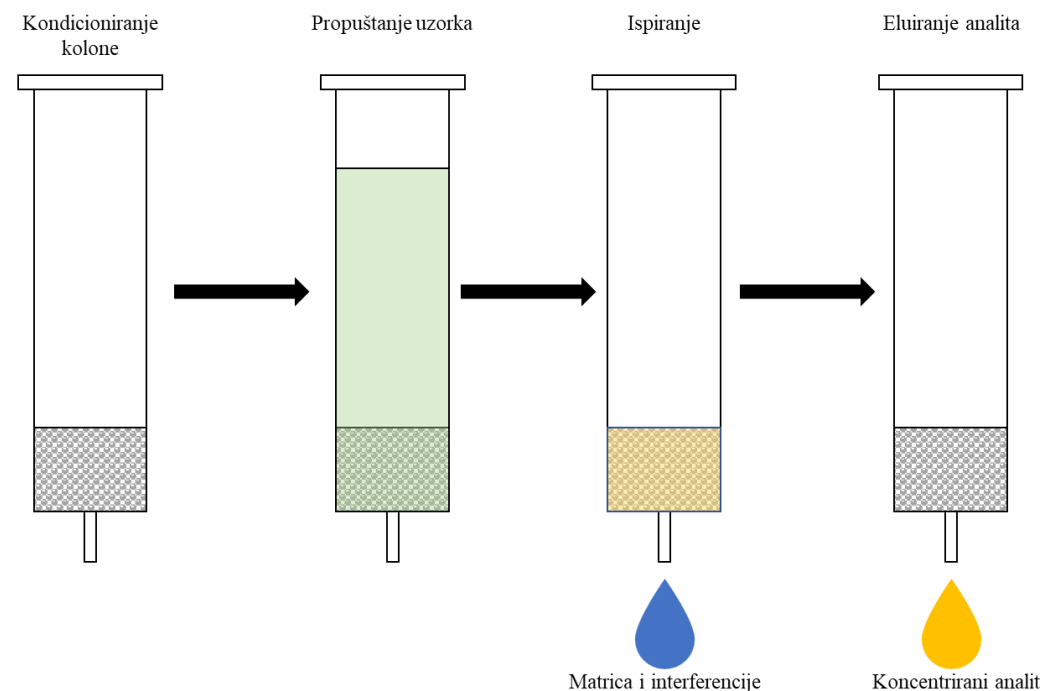
Ekstrakcija na čvrstoj fazi

- Ukoncentriravanje uzorka prije analize
- Različite vrste kolona
- Eluiranje u jednom koraku ili sekvencionalno eluiranje
- *Online* ili *offline* ekstrakcija na čvrstoj fazi

Ekstrakcija na čvrstoj fazi

- Kolone obrnutih faza
- Kolone obrnutih faza punjene polimerom (Oasis HLB, Oasis HLB Prime, Strata-X)
- Kolone obrnutih faza punjene smjesom polimera i kationskog (MCX, Strata-X-C) odnosno anionskog izmjenjivača (MAX)

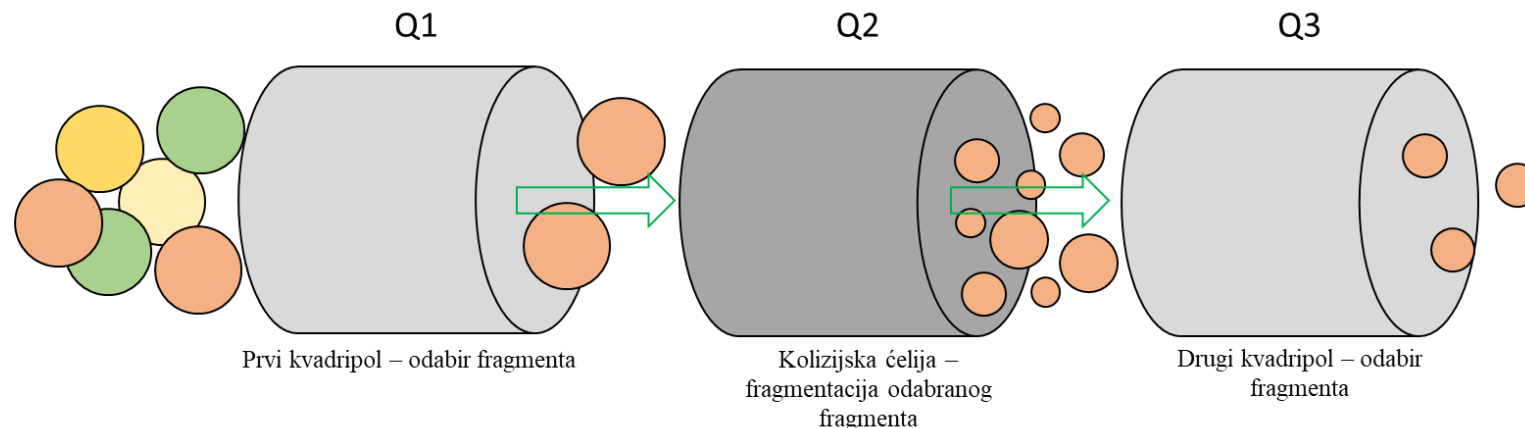

Kromatografsko razdvajanje

- Tekućinska kromatografija ultra visoke djelotvornosti
- Kraće kolone manjih promjera u odnosu na HPLC kolone
- Kromatografija obrnutih faza
- Vrste sorbensa koje se koriste:
  1. Etilenom premošten hibrid (BEH)
  2. Hibrid nabijene površine (CSH)
  3. Silika velike jakosti (HSS)
- Eluens: dvofazni sustav vode i polarne organske faze uz mogućnost dodatka hlapivih soli (amonijev nitrat ili amonijev formijat)

Spektrometrija masa

- Najčešće se koristi ionizacija elektroraspršenjem u pozitivnom polaritetu
- Izotopno obilježeni unutarnji standardi
- Analizatori mase: **QqQ**, QTRAP, QTRAP-Orbitrap, QOrbitrap, QqTOF
- Praćenje odabrane reakcije (SRM)
- **Praćenje višestrukih reakcija (MRM)**

Zaključak

- I. Otpadna voda je riznica podataka koji opisuju zdravstveni status i životne navike populacije.
- II. Razvijene su mnoge metode za istovremeno određivanje koncentracije različitih skupina farmaceutika u uzorcima otpadne vode.
- III. Zahvaljujući napretku instrumentacije moguće je odrediti koncentracije psihoaktivnih tvari i njihovih metabolita u tragovima, što uvelike pomaže razvijanju i razumijevanju epidemiologije otpadnih voda.
- IV. WBE u kombinaciji s drugim izvorima podataka postaje vjerodostojan izvor informacija koji može ukazati na životne navike populacije.

HVALA NA POZORNOSTI

